

Bufdir sitt høringsinnspill til ekspertutvalget om brukerstyrt personlig assistanse (BPA)

Bufdir takker for muligheten til å gi innspill til ekspertutvalget om brukerstyrt personlig assistanse (BPA), og ønsker med dette å gi et overordnet innspill. Bufdir (Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet) er fagdirektorat for likestilling og har en sektorovergripende rolle på feltet, inkludert for personer med funksjonsnedsettelse.

Menneskerettslig forståelse av funksjonsnedsettelse

Bufdir legger til grunn en menneskerettslig forståelse av funksjonsnedsettelse, og at menneskeskapte barrierer, diskriminerende holdninger og mangel på individuell tilrettelegging bidrar til manglende likestilling for personer med funksjonsnedsettelse.

CRPD ble inkorporert i menneskerettsloven den 1. januar 2026, noe som innebærer at CRPD gjelder som norsk lov og med forrang foran annen norsk lov. Dette innebærer at stat og kommune skal sikre likestilt tilgang til menneskerettigheter gjennom tilrettelegging og individuell assistanse. Inkorporeringen i menneskerettsloven gir en klargjøring av eksisterende rettigheter og sender et tydelig signal om styrket vern om rettighetene til personer med funksjonsnedsettelse. Samtidig tydeliggjør det statens ansvar.

BPA som likestillingsverktøy

Brukerstyrt personlig assistanse (BPA) er et viktig virkemiddel for uavhengighet, og for å sikre likestilling av personer med funksjonsnedsettelse i tråd med FN konvensjonen om rettigheter til personer med funksjonsnedsettelse (CRPD). I 2025 var det 4300 personer med funksjonsnedsettelse som har BPA i Norge ([SSB](#)). Målet med BPA er fleksibilitet, selvbestemmelse og muligheten til å leve et aktivt og selvstendig liv. BPA er viktig for å sikre reell likestilling og deltakelse for personer med funksjonsnedsettelse i samfunnet.

Medvirkning og retten til selvstendig liv

CRPD artikkel 3 fastsetter de grunnleggende prinsippene for konvensjonen, som blant annet respekt for menneskeverd, selvbestemmelse, ikke-diskriminering, likestilling og full deltakelse i samfunnet. Den understreker at personer med funksjonsnedsettelse skal ha like rettigheter og muligheter som andre. CRPD artikkel 19 slår fast retten til å leve selvstendig og være inkludert i samfunnet, med frihet til å velge bosted og hvordan man vil leve sitt liv. Artikkel 19 forplikter staten til å sikre nødvendig støtte, inkludert personlig assistanse, slik at personer med funksjonsnedsettelse kan delta på lik linje med andre.

Mange personer med funksjonsnedsettelse er avhengige av tjenester for å kunne leve et selvstendig liv og delta på lik linje med andre. Tradisjonelle tjenester kan være lite fleksible og gir begrenset mulighet til deltakelse. BPA gir større fleksibilitet, medvirkning og mulighet til å leve et selvstendig liv.

Egen lovgivning

BPA er fortsatt hjemlet i helse og omsorgstjenesteloven, noe som kan bidra til at tjenesten får et for sterkt helse- og omsorgsperspektiv. Dette samsvarer ikke med

CRPD sine prinsipper. Bufdir anbefaler at BPA ordningen flyttes ut av helse og omsorgssektoren, og inn i en egen/mer egnet lovgivning.

Slik dagens ordning fungerer bidrar den til store forskjeller i kommunene i tilbudet til personer med funksjonsnedsettelse, og kan også føre til ulik tilgang til likestilling. Det er viktig at personer med funksjonsnedsettelse har rett til BPA uavhengig av hvor og hvordan de bor. Bufdir ser også at ulik kommuneøkonomi bidrar til varierende kvalitet på tjenestene. Vår vurdering er at det er behov for mer lik praksis mellom kommunene for å sikre reell likestilling uavhengig av bosted. Regelverket bør sikre selvbestemmelse, lik tilgang til rettigheter og mindre forskjell mellom kommunene, enn det er i dag.